THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ontario
January 22nd. 1913.

# העלפט מיט ארבייט און מיט געלד

העלפט די אידישע "פרוי" קראנקע מיט ארבייט אין מיט געלד.

א הילפס - קאמיטעט איז געגרינדעט געווארען, אין דיזער הילפס-קאמיטעט נויטיגט זיך אי אין דעם ערשטען אין אי אין דעם צווייטען.

ער איז נויטיג געלד, אבער עס זענען איך נויטיג טויער — עס זענען נויטיג טויער, אבער עס איז איך נויטיג געלד, ניט אהן דעם ערשטען, און איך ניט אהן דעם צווייטען, איז מעגליך אמצופיהרען ערפאלגרייך די הילפס-ארבייט.

גיט דעם קאמיטעט בייזיג מעגליכקייטען

ווען איהר קענט העלפען מיט ארבייט, דאן טוט עס, אבער קענט איהר עס ניט, דאן גיט וועניגסטענס פאר'ן הילפס-פאנד, אזוי פיעל און מעהר ווי איהר קענט.

רופט עס אן פריון נפש, רופט עס אן מיט זיעלבען נאמען איהר ווילט אליין, זעהט אבער אז דער קאמיטעט זאל קענען אנגעהן מיט דער הילפס-טעטיגקייט.

העלפט באקעמפען די עפידעמיע!
העלפט די פיעלע קראנקע!
שטיצט דעם הילפס - קאמיטעט!

# ווי לאנג וועט נאך דער שווינדעל אנגעהן

איינער אהרן גאלדמאן פון פינסק, יעצט מאנעלניצע, בעקומט פון א פעטער אין נייארק טוטסמאן א ברעף פון 26-טען אקטאבער, אז ער האט פאר איהם ארויסגעשיקט 30 דאלאר, די אמעריקאנער באנק האט איהם פערזיכערט, אז אין 5 וואכען אדום וועט זיין קרוב האבען דאס געלד. ערשט דעם 25-טען דעצעמבער (פונקט 5 וואכען!) איז אנ-געקומען מיטמזל און אויזאציע פון מאנעלניצער פאסט אבצוגעהמען 600 מארק. ווי אזוי-איז עס געקומען אויף מאנעלניצער פאסט? דערצעהלט די פאסט אליין, אז דאס האט צוגעשיקט דער פערטרעטער פון דער אמעריקאנער באנק אין ווארשא. איהר פערשטעהט וואס פאר א בעל-טוכס? האנצע 600 מארק פאר 30 דאלאר, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען מיט 2 חדשים צוריק! נראלע איז דער אידי אן עקשן און האט דא מעגליכ נישטענטמען און געהייסען דאס געלד צוריקשיקען דאס אמערי-קאנישען פערטרעטער אין רעטער. וואס זאלען טהון אבער אנדערע?

מייטער. איינער א יונגערמאן אברהם פריעדמאן איז זייענדיג אין אמעריקא אריינגעטרעטען אין אידישען לעבען, וועלכען מען האט אבגעשיקט אויפ'ן פארעטמיגער פראנט. ער האט געהעמפט פאר פארעם-טינא און נאך דעם ווי ער איז נצול געווארען פון טויט און זיך גוט אנגעריכטען, האט ער זיך, אלס גוטער זוהן, דערמאהנט אן זיינע עלטערן אין ווארשא אין קומענדיג צוריק קיין אמעריקא האט ער תיכף דעם 6-טען אקטאבער ארויסגעשיקט אהיים 25 דאלאר. אליין נעהט ער נאך ארום באהרעם און נאקעט ווי אן ארימער באלדאס, וואס האט נאך ניט געפונען קיין ארבייט. נאר די עלטערן האט ער געשיקט גלד. און אב בעקומט מען פון א היגער באנק אן אויזאציע צו קומען און אב-נעהמען גאנצע 625 מארק! דער יונגערמאן שרייבט נאך אין ברעף, אז זייענדיג אין פאלעסטינא האט ער אוועקגעשיקט קיין אמעריקא 15 דאלאר אויף א פעקעל שפייז און נאך ביז היינטיגען טאג איז דער פעקעל ניט דערהאלטען געווארען. איבריגענס, וועגען די פעקלעך זאלען אנדערע רעדען. איהר פערשטעט — גאנצע 625 מארק! געווים איז אין אקטאבער ניט געווען אזא קרם ווי היינט. אבער קיין 25 מארק פאר א דאלאר איז דאך דעמאלט אויך ניט געווען!

איינער מאלא קאגאן פון נאדוע ביעלסער פאוויאט, ווייזט אונז א טשעק לויט נומער 2394 אויף 300 מארק און ארויסגעשיקט איז געווארען 20 דאלאר. איינע א פרוי אסתר גרעוויטש פון מיליציין האט א טשעק לויט'ן נומען 2328 אויף 1500 מארק און ארויסגעשיקט איז געווארען 100 דאלאר.

נאר דאס פרייערייז און געמיין דאס אלץ זאל ניט זיין קומט עס דאך ניט צו דער דריטען פאטעגאריע פערזאנען. עס זענען פארהאן אזעלכע "בענק" אין אמעריקא וואס נעהמען צו דאס געלד, גיבען ארויס א קווישטונג און ווייזען אפילו אז וואו דאס געלד אבצוגעהמען, מאנ-כע ווייזען אן אין אזעלכע בענק, וואס אדער זיי זענען ארויסגענומען פון דער הנדה, אדער וואס געפולען זיך אין פרעמדע לענדער. ביי די מענשען ווערען אבגעטהון אלע געמיינהייטען צוזאמען, אי בנוגע דעם קורס, אי בנוגע דאס געלד בעקומען דאס געלד. אט האט איהר איינעם א ה' גאלדברג, וועלכער האט בעקומען פון א פאנאדער באנק א פאפיערעל, וואס מען רופט אן בלומרשט "טשעק" לויט'ן נומער 53328 אבצוגעה-מען דאס געלד אין ווארשא, אין איינער באנק פעראיין. ווער ווייסט פון אזא באנק אין ווארשא? איינער בעקומט צוויי קווישטונגען פון אן אמע-ריקאנער באנק. דערביי איז אויף דער אנדערער זייט אנגעשריבען א מגילה אין צעהן שפראכען, אז אין פאל ווען מען וועט דאס געלד ניט ערהאלטען אין משך פון 15 טעג זאל מען דאס שטיקעל פאפיער אב-שיקען קיין בערלין צו איינעם א הערדן דומארד. איינער באקומט א עהנליך שטיקעל פאפיער אויף אבצוגעהמען אין לייפציג אדער אין האמ-בורג. איהר פערשטערט דאך ווי אזוי עס איז יעצט מעגליך צו פאה-רען קיין לייפציג אדער האמבורג אבצונעהמען א פאר הונדערט מארק. איינער אן אמעריקאנער "באנקיר" האט אפילו געפרובט אויסשטעלען א מין "טשעק", נישט משהר און נישט וועניגער ווי אויף פעטראגראד און דערביי אין א לובייער אבטיילונג פון רוסיש-אויאטישען באנק" איז דאס ווען עס איז געהערט געווארען אזא מין חידוש דעם דען נישט מען אן אמעריקא וואו וואו וואו אין פעטראגראד? אין צי האן אין באלשעוויסטישען פעטראגראד זיין א-"ליבוייער אב-טיילונג פון רוסיש-אויאטישער באנק?" אדער אז אן אמעריקאנער בארגק שיקט געלד אבצונעהמען אין וואו אין "זוויאסטענסקא באנק", וועלכע מוז זיך ליגט אלע וואהרשיינליכקייטען געפינען אין פראג אבער בשום אופן נישט אין וואו אין וואו.

דאס אייבענגעבראכטע ווייסט צו דערצעהלען דער "וואו אין וואו" "מאמענט" פונ'ם ניינטען יאנואר פון דעם יאהר.

דאס זענען אזוא אלץ זאכען, וועלכע האבען גאר דעצמענס פאסירט, שווינדלען, וועלכע זענען אפגעטון געווארען אין די לעצטע עטליכע הדשים, אפגעטון געווארען אין א צייט, ווען די אלטע שווינדלען זענען נאך ניט פארגעסען געווארען.

אין איך דער זייט ים שווייגט מען נאך אלץ, אין עס ווערט גאר ניט געטון צו באשיצען דיזע גרויבמע.

ווי לאנג וועט נאך דיזער סארט שווינדעל אנגעהן?

# דער צווייטער ציוניסטישער צוזא-מענפאהר אין ליטא

(ספעציעלע פארעספאנדענץ צום „אידישען זשורנאל") פון ש. פאן

פראמיסען בנוגע דער עמיגראציע קיין ארץ ישראל, נאר מען זאל דורכאויס פאר-הערען א מאקסימום אין דער פראגע פון עמיגראציע קיין פאלעסטינא.

זעהר אינטערעסאנט זענען געווען די וכוחים אויף דער דאזיגער קאנפערענץ איבער דער פראגע פון דער אידישער אויט-אנאמיע אין ליטא. אזוי ווי די פראגע איז זעהר א בדעגערד ביים ליטווישען אר-דענטום, האט זי אויך אויף דעם צוזא-מענפאהר ארויסגערופען גרויס אינטערעס. כמעט אלע רעגנער האבען באוויזען, אז דאס ליטווישע אידענטום איז נאך נאנץ ווייט פון דעם, וואס מען קויפט אן אידי-שע אויטאנאמיע און דערפאר דארף דער קאמף בנוגע דער פראגע ניט אויפגעגע-בען ווערען, נור פארקעהרט — ער מוז פארטגעזעצט ווערען.

א גרויסע צאהל דעלעגאטען האבען ערקלערט, אז דער צוזאמענפאהר פון די ליטווישע קהלות, וועלכער דארף פאר-קומען עטליכע טעג נאך דעם ציוניסטישען צוזאמענפאהר, וועט זיכער זיך ברייטער אבשטעלען אויף דער פראגע וועגען דעם, אז מען זאל גרינדען א אידישען נאציא-נאלראט, וואס זאל זיין פארטראטען פון אלע אידישע פארטיען און חברות אין די האזיגע אינסטיטוציע זאל זיין די העכסט טע אינסטאנץ ביי דעם ליטווישען אידענ-טום. עס ווערט אויך באוויזען, אז דער אידישער נאציאנאל - ראט דארף זיך שטארק אבגעבען מיט דער פראגע פון דער אידישער אויטאנאמיע, ווי אויך מיט דער עתנאמישער לאגע פון די אידען אין לי-טא, וועלכע איז נישט אזא גלענצענדיג. אבער קאן דורכאויס זיך פארבעסערען, ווען מען וועט זארגען דערפאר, אז מען זאל עגן פארבינדען אלע אידישע אינסטי-טוציעס און ארבייטען געמיינשאפטליך.

עס זענען דאן ארויסגעטראטען מיט א ווייטע רעפעראטען איבער דער ארץ ישראל פראגע ווי אויך איבער אנדערע ציוניסטי-שע טעמען, א גרויסע צאהל רעדנער צווייטען אנדערע אויך דער קאוונער ראט תחתל און דער באקאנטער ד"ר אזאלאוביוס. נאך א פארליזיך פון דריי טעג זענען צום סוף אנגענומען געווארען א רייהע רעזאלוציעס. עס וועט זיין אינ-טערעסאנט איבערצוגעבען די רעזאלוציע, וועלכע דריקט אויס דעם וואונש בנוגע דער עמיגראציאנס - פראגע קיין ארץ ישראל. די רעזאלוציע איז ווי פאלגט. —

„(א) די צווייטע ציוניסטישע קאנ-פערענץ אין ליטא דריקט אויס אויהר רצון, אז די ליטווישע זאל מאכען אלע פארבריי-טונגען, וועלכע זיינען נויטיג אויף צו עמפאנגען דעם עמיגראציאנס - שטראם גלייך נאך דער ערלייזונג פון ארץ ישראל פראגעד זיך דער מאלט, כדי צו פארהינ-דערן א מאסען - אריינפאהר צוזאמענדיג צו די באדינגונגען פון ארץ ישראל.

ב) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון די ליטווש גלייך צו ערמעגליכען דעם אריינדרינג פון די עלעמענטען, וועלכע זיינען נויטיג צו דער צוגרייטונג פון דער אימיגראציע און קאלאניזאציע.

ג) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון דער ליטווש אנצייגעהמען ענערגישע מיטלען, כדי צו ערמעגליכען דעם אריינטריט פון די טוי-זענטער חלוצים, וועלכע וואלגערען זיך איפ'ן וועג פון די גלות לעגדער קיין ארץ ישראל, איבערהויפט פארערט די קאנ-פערענץ צו ערמעגליכען די עליה פון די ליטווישע חלוצים וועלכע האבען זיך צו-נעגרייט צו לעבען אין ארץ ישראל און צו ארבייטען דארט.

ד) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון ווערהצירים אין ארץ ישראל, אז ער זאל פיהרען אונ-זער ארבייט מיט ענערגיע, זיך ניט רעכע-נענדיג מיט די כחות, וועלכע שטערען דער פראאייניגונג פון ישוב אין א פאלי-טישע און שפראכליכע איינהייט.

ה) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא דריקט אויס איהר ווילען, אז די נאציאנאלזאציע פון באדען אין ארץ ישראל זאל זיין איינער פון די יסודות פון מאציאלען נערעבטיגקייט אויף וועל-כע עס וועט אויפגעבייט ווערען אינזער עתיד. כדי צו פארווירקליכען דיזע שטרעבונג דארף די ליטווש אויסארבייי-טען גענויע פראגראמען בנוגע צו דעם פי-נאנציערען און פארגאניזאציאנעס זייט פון דעם".

ווי עס ווייזט אויס איז די שטימונג ביי דער קאנפערענץ געווען א זעהר נעהמי-בענע... א פנים, אז דאס ליטווישע אידענ-טום לעבט נרויס האפטונג, אזוי ווי די אידען אין א גרויסע צאהל אנדערע לענ-דער, אז אט באלד, באלד, וועט דאס אידישע פאלק באקומען א נאציאנאלע זיים אין ארץ ישראל און נאציאנאלע עלט אין אנדערע לענדער... הלואי!.

מיט דעם געזעהנליכען לויב געזאגט צו די ציוניסטישע פיהרער און צו דרע לייטונג פון דער ציוניסטישער ארגאנ-זאציע אין ליטא, האט זיך געגעבען די קאנפערענץ פון די ליטווישע ציוניסטען.

דער נעקסטער בעגענענדער פונקט ביי די אידען אין ליטא איז הייטיג. — דער צוזאמענפאהר פון די אידישע קהלות, ווע-לכע זיינען נויטיג אויף צו עמפאנגען דעם עמיגראציאנס - שטראם גלייך נאך דער ערלייזונג פון ארץ ישראל פראגעד זיך דער מאלט, כדי צו פארהינ-דערן א מאסען - אריינפאהר צוזאמענדיג צו די באדינגונגען פון ארץ ישראל.

ב) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון די ליטווש גלייך צו ערמעגליכען דעם אריינדרינג פון די עלעמענטען, וועלכע זיינען נויטיג צו דער צוגרייטונג פון דער אימיגראציע און קאלאניזאציע.

ג) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון דער ליטווש אנצייגעהמען ענערגישע מיטלען, כדי צו ערמעגליכען דעם אריינטריט פון די טוי-זענטער חלוצים, וועלכע וואלגערען זיך איפ'ן וועג פון די גלות לעגדער קיין ארץ ישראל, איבערהויפט פארערט די קאנ-פערענץ צו ערמעגליכען די עליה פון די ליטווישע חלוצים וועלכע האבען זיך צו-נעגרייט צו לעבען אין ארץ ישראל און צו ארבייטען דארט.

ד) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון ווערהצירים אין ארץ ישראל, אז ער זאל פיהרען אונ-זער ארבייט מיט ענערגיע, זיך ניט רעכע-נענדיג מיט די כחות, וועלכע שטערען דער פראאייניגונג פון ישוב אין א פאלי-טישע און שפראכליכע איינהייט.

ה) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא דריקט אויס איהר ווילען, אז די נאציאנאלזאציע פון באדען אין ארץ ישראל זאל זיין איינער פון די יסודות פון מאציאלען נערעבטיגקייט אויף וועל-כע עס וועט אויפגעבייט ווערען אינזער עתיד. כדי צו פארווירקליכען דיזע שטרעבונג דארף די ליטווש אויסארבייי-טען גענויע פראגראמען בנוגע צו דעם פי-נאנציערען און פארגאניזאציאנעס זייט פון דעם".

ווי עס ווייזט אויס איז די שטימונג ביי דער קאנפערענץ געווען א זעהר נעהמי-בענע... א פנים, אז דאס ליטווישע אידענ-טום לעבט נרויס האפטונג, אזוי ווי די אידען אין א גרויסע צאהל אנדערע לענ-דער, אז אט באלד, באלד, וועט דאס אידישע פאלק באקומען א נאציאנאלע זיים אין ארץ ישראל און נאציאנאלע עלט אין אנדערע לענדער... הלואי!.

מיט דעם געזעהנליכען לויב געזאגט צו די ציוניסטישע פיהרער און צו דרע לייטונג פון דער ציוניסטישער ארגאנ-זאציע אין ליטא, האט זיך געגעבען די קאנפערענץ פון די ליטווישע ציוניסטען.

דער נעקסטער בעגענענדער פונקט ביי די אידען אין ליטא איז הייטיג. — דער צוזאמענפאהר פון די אידישע קהלות, וועלכע זיינען נויטיג אויף צו עמפאנגען דעם עמיגראציאנס - שטראם גלייך נאך דער ערלייזונג פון ארץ ישראל פראגעד זיך דער מאלט, כדי צו פארהינ-דערן א מאסען - אריינפאהר צוזאמענדיג צו די באדינגונגען פון ארץ ישראל.

ב) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון די ליטווש גלייך צו ערמעגליכען דעם אריינדרינג פון די עלעמענטען, וועלכע זיינען נויטיג צו דער צוגרייטונג פון דער אימיגראציע און קאלאניזאציע.

ג) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון דער ליטווש אנצייגעהמען ענערגישע מיטלען, כדי צו ערמעגליכען דעם אריינטריט פון די טוי-זענטער חלוצים, וועלכע וואלגערען זיך איפ'ן וועג פון די גלות לעגדער קיין ארץ ישראל, איבערהויפט פארערט די קאנ-פערענץ צו ערמעגליכען די עליה פון די ליטווישע חלוצים וועלכע האבען זיך צו-נעגרייט צו לעבען אין ארץ ישראל און צו ארבייטען דארט.

ד) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא פארערט פון ווערהצירים אין ארץ ישראל, אז ער זאל פיהרען אונ-זער ארבייט מיט ענערגיע, זיך ניט רעכע-נענדיג מיט די כחות, וועלכע שטערען דער פראאייניגונג פון ישוב אין א פאלי-טישע און שפראכליכע איינהייט.

ה) די צווייטע ציוניסטישע קאנפע-רענץ אין ליטא דריקט אויס איהר ווילען, אז די נאציאנאלזאציע פון באדען אין ארץ ישראל זאל זיין איינער פון די יסודות פון מאציאלען נערעבטיגקייט אויף וועל-כע עס וועט אויפגעבייט ווערען אינזער עתיד. כדי צו פארווירקליכען דיזע שטרעבונג דארף די ליטווש אויסארבייי-טען גענויע פראגראמען בנוגע צו דעם פי-נאנציערען און פארגאניזאציאנעס זייט פון דעם".

ווי עס ווייזט אויס איז די שטימונג ביי דער קאנפערענץ געווען א זעהר נעהמי-בענע... א פנים, אז דאס ליטווישע אידענ-טום לעבט נרויס האפטונג, אזוי ווי די אידען אין א גרויסע צאהל אנדערע לענ-דער, אז אט באלד, באלד, וועט דאס אידישע פאלק באקומען א נאציאנאלע זיים אין ארץ ישראל און נאציאנאלע עלט אין אנדערע לענדער... הלואי!.

מיט דעם געזעהנליכען לויב געזאגט צו די ציוניסטישע פיהרער און צו דרע לייטונג פון דער ציוניסטישער ארגאנ-זאציע אין ליטא, האט זיך געגעבען די קאנפערענץ פון די ליטווישע ציוניסטען.

דער נעקסטער בעגענענדער פונקט ביי די אידען אין ליטא איז הייטיג. — דער צוזאמענפאהר פון די אידישע קהלות, וע-ל